

kaynağınızı yetiştirirsiniz, bilimsel ve teknolojik yetkinliğinizi zıplattırınız. Uçak da önemli olabilir; ama daha önemlisi yeteneklerin geliştirilmesi. Biliyorsunuz şimdilerde muharip uçaktan bahsediliyor. Okumuşsunuzdur gazetelerde. Muharip uçak teknolojisi çok ileri bir teknoloji. Onu yapmak için sarf edeceğimiz çaba ve onu yaparken edineceğimiz teknolojiler son derece önemli. Bir muharip uçak çok miktarda teknoloji içeriyor. Bunların çok büyük bir kısmı enformasyon ve iletişim teknolojileri. Yeni teknolojilerdeki yetkinliğimizi arttırmak çok önemli.

- Asıl önemli kısmı da o değil mi?

Bence öyle; ama herkesin önem sırası farklı olabilir.

"Muharip Uçak Yapma Uzun Erimli Düşüncenin Ürünü"

- Biz bunu Türkiye'de şu an yapıyor muyuz?

Benim tahminim Savunma Sanayi Müsteşarlığı'nda ve Türk Silahlı Kuvvetlerini Güçlendirme Vakfı'nda teknolojik seviyemizin yükselmesine katkıda bulunacağını ön plana çıkartan kişiler var. Belki çok yaygın olmayabilir; ama böyle düşünenler var. Çünkü, durup dururken muharip uçak yapalım teklifini getirmenin uzun erimli bir düşüncenin ürünü

oluşunu düşünüyorum. Bu kişiler Türkiye'nin havacılıktaki teknolojik yetkinliğini çok iyi biliyorlar.

- Biz Türkiye olarak dünyadaki üretim bandının neresinde duruyoruz şu anda?

A-400 M diye bir nakliye uçağı var biliyorsunuz. Bu nakliye uçağının yapımında TAI Airbus'ın ortağı. TAI uçağın gövdesinin ve aerodinamik yüzeylerinin bir kısmının tasarımını ve üretimini yapıyor. TEI ise motoru TP400-D6'nın bazı parçalarını tasarlıyor ve imal ediyor. Bizim tasarlayıp imal ettiğimiz parçalarla uçak şimdilerde uçuyor. Bundan başka TAI'nin modernizasyon projeleri var. Bunlardan biri de F-16'ların modernizasyonu. F-16'ların bilhassa aviyonik yeteneklerini söküp yeni, daha ileri olanlarını takıyorlar. Bunlar önemli uğraşlar. Bundan başka TAI tamamen özgün projeler üzerinde çalışıyor. Bunlardan biri HÜRKUŞ Projesi. Hava Kuvvetlerimizin pilotları için eğitim uçağı. Bu uçağı sıfırdan tasarladılar, imal etme safhasındalar. TAI'nin insansız hava araçları üzerinde önemli birikimi var. ANKA adlı TAI'nin tasarlayıp imal ettiği insansız hava aracı geçtiğimiz aylarda uçtu.

- Asıl katma değeri sağlayan parçaların yapımı açısından bakarsak...

Anladığım kadarıyla parça üretimi

katma değer getiren bir uğraş. Tabi bu parçaları hem tasarlayıp hem imal etmek daha da iyi. Zannedirim parçaları birleştirip hava aracını uçurup satmak, katma değeri en yüksek uğraş olur diye düşünüyorum. Bu duruma gelmek için çaba gösteriyorlar.

"TAI ve TEI İnanılmaz İşler Yapıyor"

- Bu noktaya nasıl ve ne zaman gelebiliriz?

TAI'nin özgün ürünleriyle şimdilerde de oradayız. Ancak ilk 100'de şimdilik değil. Kuruluşlarımızın vizyonları o doğrultuda ve orta vadede o hedefe varmak için uğraşıyorlar. Aynı hızda devam etmeleri gerekiyor. Bunu gerçekleştirecek yöneticileri mevcut. Genç ve orta yaşta çok yetenekli uzmanları var. Bu insanların hemen hepsi ODTÜ gibi Türkiye'nin en iyi üniversitelerinin mezunları. İşlerini çok iyi bir şekilde yapıyorlar. Mesela TEI biliyorsunuz Eskişehir'de ve General Electric ile ortak. General Electric ampulden uçak motoruna kadar her şeyi yapıyor. Şimdi, böyle bir şirketle ortak olmak enteresan. Çünkü, General Electric her zaman en ileri yönetim sistemlerini uygulayarak gelmiştir. Tabi bu yönetim sistemlerini TEI'ye taşıyorlar. TEI uzakta olduğu için pek takip edemiyorsunuz; ama inanılmaz işler yapıyor. Mesela, 33 motor programı için 600'ün üzerinde parça üretiyor. Özgün motor geliştirmeye çalışıyor. O motoru TUSAŞ'ın bir ürününde kullanmak için geliştiriyor.

- Geleceğe dair umutlusunuz diyebilir miyiz?

Evet, ben şahsen umutluyum. Bu şekilde giderlerse, yani liyakate öncelik vererek insan kaynağını seçmeyi sürdürürlerse hedeflerine ulaşacaklardır diye düşünüyorum. Bilim ve teknolojiyi günlük siyasetin dışında tutukları müddetçe başarılarını sürdüreceklerinden eminim.■

